

Finansira
Evropska Unija

Reform
Monitor

CRNA GORA

Pregled ispunjenosti Reformske agende - Pilot-monitor reformi

PRVO POLUGODIŠTE 2025. - JUN 2025. GODINE

institut
alternativa

Pregled ispunjenosti Reformske agende: Pilot-monitor reformi

Crna Gora - PRVO POLUGODIŠTE 2025. - JUN 2025. GODINE

Publisher:

Institut Alternativa

Autori:

Bojana Pravilović i Marko Sošić, Institut Alternativa

Urednik:

Stefan Ristovski, European Policy Institute - EPI

Jezički urednik:

Jason Robert Brown

Dizajn:

Relativ

Podgorica, 2025

Ova publikacija je finansirana od Evropske unije i sufinansirana od Ministarstva regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama. Sadržaj je isključiva odgovornost Instituta Alternativa i mreže Think for Europe i ne odražava nužno stavove Evropske unije niti Vlade Crne Gore.

SADRŽAJ

SAŽETAK	05
Ključni ostvareni rezultati	06
Ključni izazovi	06
PRAĆENJE PROCESA PRISTUPANJA INSTRUMENTU ZA REFORME I RAST (Reform Growth Facility): PRAVNI I ADMINISTRATIVNI KORACI	07
Uspostavljanje nacionalnih institucionalnih struktura	07
Zahtjevi i isplate sredstava iz Instrumenta za reforme i rast	09
SPROVOĐENJE REFORMSKE AGENDE: STATUS REFORMSKIH KORAKA U FOKUSU PRVO POLUGODIŠTE—2025	10
NAPREDAK U SPROVOĐENJU REFORMSKIH KORAKA PO SEKTORI-	14
I oblast politike: Vladavina prava i osnovna prava	14
II oblast politike: Zelena tranzicija i digitalna transformacija	17
III oblast politike: Ljudski kapital	22
IV oblast politike: Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora	23
DINAMIKA PLAĆANJA (POLUGODIŠNJA)	25

Ovaj Pregled ispunjenosti Reformske agende: Pilot-monitor reformi prvi je u nizu nacionalnih izvještaja o monitoringu u okviru projekta „Monitor reformi“.

Prvi Pregled ispunjenosti Reformske agende – Pilot-monitor reformi je preliminar-
no ažuriranje namijenjeno kao opšti presjek stanja (i napomena!) koji se objavljuje
sredinom godine, a ne kao detaljna evaluacija. Kako projektni tim probno primenjuje
metodološki pristup i indikatore, nove izmjene u narednim sedmicama mogu promi-
jeniti status reformi koje su trenutno na čekanju.

Monitor reformi prati implementaciju odabranih reformskih koraka iz Reformskih
agendi. Odabrani koraci reformi organizovani su u takozvanim „sektorima politike“
koji spadaju u oblasti i pod-oblasti politika obuhvaćenih Reformskom agendom. Ovi
„sektori politike“ su utvrđeni nakon dodatne identifikacije reformi i kodiranja re-
formskih koraka koje je obavio projektni tim. Ovakav pristup je izabran radi fokusa
na reformskim koracima zajedničkim cijelom regionu Zapadnog Balkana, kako bi se
omogućile analize na regionalnom nivou, postavljanje istovjetnih mjerila i uporedi-
vost, s obzirom na raspoložive ljudske resurse i tematsku ekspertizu TEN mreže. Za
metodološke napomene i proces odabira reformskih koraka, pogledajte [napomenu
o nacrtu metodologije](#).

Ovo probno ažuriranje podataka o ispunjenosti Reformske agende prati strukturu
usklađenu sa metodologijom projekta „Monitor reformi“, koja obuhvata: (1) Izvršni
sažetak; (2) Proceduralnu usklađenost sa Instrumentom za reforme i rast; (3) Status
realizacije reformskih koraka po sektorima politike; i (4) Narativ i analizu ključnih
pozitivnih koraka i izazova. Svaki odjeljak daje pregled ostvarenog napretka i prepre-
ka u vezi sa sprovođenjem Reformske agende Crne Gore.

Napomena: Rok za prikupljanje podataka i procjenu u okviru ovog ažuriranja je 30.
jun 2025. godine. Događaji koji su uslijedili nakon ovog datuma nijesu obuhvaćeni
ovim izvještajem, već će biti razmotreni u narednim ažuriranjima.

Think
for
Europe
Network

European
Policy
Institute.
Škopje

Institute for Democracy and Mediation
Institut za demokratiju i posredovanje

FOREIGN POLICY
INITIATIVE BH

GROUP FOR LEGAL
AND POLITICAL
STUDIES

SAŽETAK

Tokom prvog polugodišta 2025. godine, Crna Gora je ostvarila značajan napredak u sprovođenju Reformske agende. Ključni procesi i procedure za uspostavljanje pravnog i tehničkog okvira — uključujući formalno podnošenje Reformske agende Evropskoj komisiji, ratifikaciju sporazuma, formiranje Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Agende i objavljivanje prvog polugodišnjeg izvještaja — u najvećoj mjeri su završeni, čime je postavljen institucionalni temelj za dalju realizaciju reformi.

Međutim, napredak u kontekstu pojedinih proceduralnih koraka – poput uspostavljanja Odbora za praćenje i usvajanja Strategije komunikacije i vidljivosti – ostao je ograničen ili nejasan, usljed ograničenog javnog pristupa informacijama i izostanka zvaničnih podataka.

Posljedično, Crna Gora je ispunila definisane kriterijume i ostvarila pravo na predfinansiranje u iznosu od 26,8 miliona eura.

U ovom izvještaju, Monitor reformi prati sprovođenje 12 od ukupno 25 reformskih koraka planiranih za završetak do decembra 2024, odnosno juna 2025. godine.

Vidljiv napredak zabilježen je posebno u oblastima zelene energije i digitalizacije, kao i u pravosuđu i oblasti državnih preduzeća.

S druge strane, izazovi poput administrativnih kašnjenja i političkih prepreka usporili su tempo reformi u pojedinim oblastima.

Sveukupno, reformski program se za ovo polugodište može ocijeniti kao da je na dobrom putu, sa važnim osnovama postavljenim za narednu fazu sprovođenja i ostvarivanje ciljeva planiranih do juna 2025. godine.

Ključni ostvareni rezultati

- » **Rezultat 1:** Transparentnost Vlade u izvještavanju o sprovođenju Reformske agende kroz javno objavljivanje polugodišnjih izvještaja.
- » **Rezultat 2:** Korišćenje Reformske agende za rješavanje dugogodišnjih pitanja dobre uprave i transparentnosti, posebno u oblasti državnih preduzeća.
- » **Rezultat 3:** Uspostavljanje novog portala e-Uprave.
- » **Rezultat 4:** Crna Gora je dobila **26,8 miliona eura** predfinansiranja u okviru EU Plana rasta za Zapadni Balkan.

Ključni izazovi

- » **Izazov 1:** Iako su pojedini procesi sprovedeni, karakteriše ih nedostatak transparentnosti, što je naročito vidljivo u slučaju imenovanja predsjednika (odnosno, predsjednice) Vrhovnog suda, gdje ključni prateći dokumenti – poput liste kandidata, zapisnika sa intervju-a i kriterijuma za ocjenjivanje – nijesu učinjeni javno dostupnim.
- » **Izazov 2:** Ograničenja u sprovođenju reformi u kontekstu međuinstitucionalne saradnje i umrežavanja baza podataka, što ilustruje primjer nedostatka potpune povezanosti između sistema Specijalnog državnog tužilaštva i Uprave prihoda i carina.
- » **Izazov 3:** Kašnjenja u unapređenju zakonodavnog okvira, budući da Zakon o javnim ustanovama još uvijek nije završen, a amandmani na Ustav se i dalje nalaze u skupštinskoj proceduri.

PRAĆENJE PROCESA PRISTUPANJA INSTRUMENTU ZA REFORME I RAST (REFORM GROWTH FACILITY): PRAVNI I ADMINISTRATIVNI KORACI

Praćenje, odnosno monitoring procesa pristupanja Instrumentu za reforme i rast obuhvata provjeru da li je Crna Gora zadovoljila definisane proceduralne indikatore, odnosno pravne i administrativne korake definisane okvirom instrumenta, koji su neophodni za pristup finansijskoj podršci Evropske unije. Ovaj dio monitoringa prati početnu i kontinuiranu proceduralnu usklađenost državnih organa, koristeći jednostavan binarni sistem ocjenjivanja: **ispunjeno** ili **nije ispunjeno**.

Uspostavljanje nacionalnih institucionalnih struktura

Pristupanje Instrumentu za reforme i rast povezano je sa više strateških dokumenata i aranžmana koji definišu principe i uslove za pristup sredstvima instrumenta kroz zajmove. Pojedini među ovim koracima predstavljaju osnovne preduslove koje Crna Gora mora da ispuni prije nego što primi bilo kakva sredstva iz ovog instrumenta. Crna Gora može pristupiti sredstvima tek nakon što navedeni dokumenti stupe na snagu. Ostvarivanje ovih pokazatelja ključno je za započinjanje procesa finansiranja reformi.

Proceduralni korak	Status	Detalji o napretku
Podnošenje Reformske agende Evropskoj uniji	Ispunjeno	Crna Gora je formalno podnijela Reformsku agendu 19. juna 2024. godine.
Odluka o sprovođenju Reformske agende	Ispunjeno	Odluku o sprovođenju usvojila je Evropska komisija 23. oktobra 2024. godine.
Ratifikacija i stupanje na snagu Sporazuma o pristupanju instrumentu (Facility Agreement)	Ispunjeno	Skupština je usvojila Zakon o potvrđivanju Sporazuma o pristupanju instrumentu, koji je stupio na snagu 14. marta 2025. godine.
Ratifikacija i stupanje na snagu Ugovora o zajmu (Loan Agreement)	Ispunjeno	Ugovor o zajmu je zvanično stupio na snagu. Evropska komisija je dostavila finalni usaglašeni tekst, koji je crnogorska Vlada potpisala i vratila Komisiji. Nakon pribavljanja mišljenja Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i njegovog dostavljanja Komisiji, ugovor je automatski postao važeći.
Imenovanje Nacionalnog koordinatora Reformske agende	U toku	Odlukom Ministarstva evropskih poslova od 21. oktobra 2024. godine, formirano je Koordinaciono tijelo za praćenje sprovođenja Reformske agende 2024–2027. u okviru Instrumenta za reforme i rast, sa ministarkom evropskih poslova kao predsjednicom ovog tijela.
Sistem za borbu protiv prevara (AFCOS)	Nema podataka	Ne postoje javno dostupni podaci o uspostavljanju ovog sistema.
Formiranje Odbora za praćenje učešća Crne Gore u Instrumenta za reforme i rast	U toku	Ministarstvo evropskih poslova objavilo je javni poziv za izbor četiri predstavnika nevladinih organizacija u Odbor za praćenje učešća Crne Gore u Instrumentu EU za reforme i rast. Odbor će imati kopredsjedavajuće — predstavnika Evropske komisije i nacionalnog koordinatora. Odbor se sastaje najmanje jednom godišnje, uz mogućnost češćih tematskih sastanaka po potrebi. Predstavnici NVO imaju jednak status u praćenju napretka, davanju preporuka i doprinosu transparentnosti i odgovornosti u sprovođenju Agende.
Tehnička infrastruktura za praćenje i izvještavanje	Ispunjeno	Koordinaciono tijelo za praćenje sprovođenja Reformske agende 2024–2027, uz Ministarstvo evropskih poslova kao Sekretarijat, zaduženo je za praćenje i izvještavanje.
Plan komunikacije i vidljivosti	Nije ispunjeno	Prema javno dostupnim informacijama i sprovedenim intervjuima, Plan komunikacije i vidljivosti još uvijek je u fazi pripreme.

Analiza i zapažanja

U periodu između juna 2024. i marta 2025. godine, Crna Gora je ispunila četiri ključna proceduralna koraka u okviru Reformske agende: podnijela je Reformsku agendu (19. juna 2024.); obezbijedila je usvajanje Odluke o sprovođenju Agende od strane Evropske komisije (23. oktobra 2024.); ratifikovala je i stavila na snagu Sporazum o pristupanju instrumentu (Facility Agreement) (14. marta 2025.); i finalizovala stupanje na snagu Ugovora o zajmu, nakon razmjene potpisanih primjeraka i dostavljanja mišljenja Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Tehnička infrastruktura za praćenje i izvještavanje takođe je uspostavljena i funkcionalna. U međuvremenu, u toku je uspostavljanje Odbora za praćenje učešća Crne Gore u Instrumentu za reforme i rast, za koji su objavljeni javni pozivi za izbor predstavnika NVO sektora, a dogovoreno je i zajedničko kopredsjedavanje predstavnika Evropske komisije i nacionalnog koordinatora. Aktivnosti koje se odnose na formiranje Sistema za borbu protiv prevara i definisanje Plana komunikacije i vidljivosti još uvijek nijesu sprovedene.

Zahtjevi i isplate sredstava iz Instrumenta za reforme i rast

Svaka zemlja korisnica, uključujući Crnu Goru, zadržava pravo na korišćenje sredstava tokom trajanja Instrumenta, uz obavezu da ispuni niz koraka koji se ponavljaju na polugodišnjem ili godišnjem nivou. Svakog polugodišta, ovi koraci se preispituju i ocjenjuju prema binarnom sistemu: **ispunjeno** ili **nije ispunjeno**.

Proceduralni korak	Status	Detalji o napretku
Zahtjev za predfinansiranje	Ispunjeno	Crna Gora je podnijela zahtjev za predfinansiranje.
Isplata predfinansiranja	Ispunjeno	Evropska komisija je izvršila isplatu predfinansiranja 15. maja 2025. godine.
Podnošenje polugodišnjeg zahtjeva za plaćanje	Ispunjeno	Polugodišnji izvještaj je podnjet 14. marta 2025. godine.
Prateća dokumentacija o realizaciji Reformske agende (nacionalno polugodišnje izvještavanje)	Ispunjeno	Crna Gora je 14. marta 2025. godine dostavila prvi polugodišnji izvještaj o sprovođenju Reformske agende .
Procjena Evropske komisije o sprovođenju Reformske agende	Nije ispunjeno	Postupak je u toku, u okviru roka od 90 dana od podnošenja izvještaja. Kako je izvještaj podnjet 14. marta 2025. godine, očekuje se da Evropska komisija dostavi svoju procjenu najkasnije do 12. juna 2025. godine, ukoliko ne budu upućene dodatne primjedbe ili zahtjevi za pojašnjenje.

Analiza i zapažanja

Crna Gora je u okviru Instrumenta za reforme i rast (RGF) dobila 26,8 miliona eura na ime predfinansiranja, što predstavlja 7% od ukupno 383,5 miliona eura dodijeljene finansijske podrške. Tokom aktuelnog izvještajnog perioda, Evropska komisija je napravila važan izuzetak za sve korisnike, uključujući Crnu Goru, omogućivši da se reformski koraci planirani za decembar 2024. godine završe uz dvomjesečno produženje roka (dva puta), tj. do kraja februara 2025. godine. Zbog toga su kašnjenja u sprovođenju proceduralnih koraka zajednička pojava u cijelom regionu. U skladu s navedenim, Crna Gora je 14. marta 2025. godine podnijela polugodišnje zahtjeve i prateću dokumentaciju za reformske mjere čija je realizacija bila predviđena do decembra 2024. godine. Evropska komisija trenutno ocjenjuje izvještaj u okviru standardnog 90-dnevnog roka za ocjenu. Ukoliko ne bude zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili primjedbi, očekuje se da će procjena biti finalizovana do 12. juna 2025. godine.

Posebno je značajno što je Crna Gora jedina u regionu koja je polugodišnji izvještaj objavila istovremeno kada je poslat Evropskoj komisiji. Ovaj korak je preduzet nakon [javnog obećanja ministarke evropskih poslova](#) da će svi izvještaji o sprovođenju reformi biti javno dostupni, što je bio zahtjev organizacija civilnog društva.

SPROVOĐENJE REFORMSKE AGENDE:
STATUS REFORMSKIH KORAKA U FOKUSU
PRVO POLUGODIŠTE—2025

Tabela u nastavku sadrži **pregled reformskih koraka po tematskim oblastima koje prati projekat Monitor reformi, sa rokovima završetka za decembar 2024. i jun 2025. godine**. Prikazan je napredak u sprovođenju svake pojedinačne reforme, uz izbjegavanje ponavljanja podataka time što se istovremeno prikazuje stepen realizacije i krajnji status. U okviru izabranih tematskih oblasti, Crna Gora ima ukupno 14 reformskih koraka za prvo polugodište (decembar 2024.) i 11 reformskih koraka za drugo polugodište (jun 2025.). Ovim izvještajem obuhvaćeno je **12 reformskih koraka od ukupno 25 planiranih za sprovođenje do decembra 2024. i juna 2025. godine**.

Reforma (ID i naziv)	Detalji o napretku
Vladavina prava i osnovna prava – Reforma pravosuđa (broj reformi: dvije / ukupan broj reformi: tri)	
Imenovanje predsjednika/ce Vrhovnog suda (decembar 2024.)	Predsjednica Vrhovnog suda imenovana je u novembru 2024. godine. Iako je imenovanje sprovedeno, pojedini standardi transparentnosti nijesu ispoštovani tokom procesa. Nedostajali su ključni elementi koji bi obezbijedili pun javni nadzor i transparentnost postupka – poput zapisnika o izboru, javno dostupne rang-liste kandidata, rasporeda intervjua i jasno definisanih kriterijuma za bodovanje. Iako su sa sjednica Sudskog savjeta objavljene informacije da su liste kandidata utvrđene i intervjui sprovedeni, prateća dokumentacija nije objavljena, pa javnost nema uvid u osnov za konačnu odluku.
Izmjene Ustava, u skladu sa pravnom tekovinom EU i evropskim standardima o nezavisnosti, odgovornosti, integritetu, nepristrasnosti i profesionalnosti pravosuđa i tužilaštva, uključujući sprovođenje preporuka Evropske komisije, mišljenja Venecijanske komisije i preporuka GRECO-a (jun 2025.)	Vlada je pripremila predlog amandmana na Ustav i uputila ga u skupštinsku proceduru .
Vladavina prava i osnovna prava – Borba protiv organizovanog kriminala (broj reformi: jedna / ukupan broj reformi: tri)	
Povezivanje i omogućavanje pristupa bazama podataka Uprave prihoda i carina i drugih državnih organa sa kojima Specijalno državno tužilaštvo sarađuje (jun 2025.)	Vrhovno državno tužilaštvo potpisalo je Sporazum o unapređenju saradnje u oblasti suzbijanja kriminala, koji predstavlja pravni osnov za pristup različitim institucionalnim bazama podataka, uključujući bazu Uprave prihoda i carina. Aktivnosti provjere sprovedene su putem direktnih uvida i posjeta relevantnim institucijama kako bi se potvrdila funkcionalnost pristupa i stvarno korišćenje baza od strane Specijalnog državnog tužilaštva (SDT). Nijesu identifikovana značajna ograničenja ili nedostaci koji bi onemogućili razmjenu informacija ili smanjili efikasnost tužilačkih istraga.

**Zelena tranzicija i digitalizacija —
Obnovljivi izvori energije (broj reformi: tri / ukupan broj reformi: četiri)**

Objavljivanje trogodišnjeg plana aukcija od najmanje 400 MW i pokretanje prve aukcije (jun 2025.)

Prema podacima Ministarstva energetike i rudarstva, nakon usvajanja Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, uveden je mehanizam konkurentnih aukcija za dodjelu tržišnih premija. Iako zakon predviđa usvajanje trogodišnjeg plana aukcija, omogućava da se prva aukcija sprovede i prije njegovog usvajanja. Radi pokretanja prve aukcije, Ministarstvo energetike i rudarstva pripremlilo je više podzakonskih akata, uključujući:

- Pravilnik o jediničnim naknadama za balansna odstupanja (usvojen);
- Uredbu o metodologiji za utvrđivanje maksimalne cijene;
- Uredbu o pravilima za raspodjelu kvota na aukcijama;
- Odluku Vlade o maksimalnoj cijeni za prvu aukciju.

Istovremeno su pripremljeni javni poziv i tenderska dokumentacija za prvu aukciju kojom će biti dodijeljeno 250 MW solarne fotonaponske (PV) energije. Dokumentacija obuhvata uputstva za ponuđače, kriterijume za kvalifikaciju, nacrt ugovora o tržišnoj premiji, garancije ponude i izvršenja, i tehničke zahtjeve.

Takođe je pripremljen i nacrt trogodišnjeg plana aukcija kojim se planira ukupno 400 MW novih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije. U ovom sistemu, investitori se takmiče nudeći najnižu cijenu po kojoj prodaju električnu energiju, a izabrani ponuđači dobijaju tržišnu premiju.

Nakon finalizacije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana (NEKP) biće stvoreni uslovi za formalno usvajanje trogodišnjeg plana aukcija. Zakon takođe omogućava Vladi da definiše kvotu za prvu aukciju i prije njegovog usvajanja.

Usvajanje zakonodavstva usklađenog sa Direktivom o obnovljivim izvorima energije (RED II), uključujući regulatorni okvir za prozjume (kupce-proizvođače) i pojednostavljenje postupaka izdavanja dozvola (npr. određivanje jedinstvene kontakt tačke) (decembar 2024.)

Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora usvojen je i obezbjeđuje pravni osnov za novi sistem podsticaja i pokretanje prve aukcije. Za ovaj zakon nije održana formalna javna rasprava; umjesto javne rasprave, organizovani su okrugli stolovi. Evropska komisija je zatražila dodatne informacije, iako je Vlada u svom prvom polugodišnjem izvještaju označila reformu kao završenu.

Operacionalizacija sistema garancija o porijeklu električne energije (jun 2025.)

Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora definiše sve aspekte sistema garancija o porijeklu, i dodatno je uređen [Pravilnikom o bližem načinu izdavanja, korišćenja, prenosa i prestanka važenja garancije porijekla za energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora](#).

Ključnu ulogu u sprovođenju sistema ima Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE), koji je odgovoran za uspostavljanje sistema izdavanja i prenosa garancija o porijeklu. Softversko rješenje za ovaj sistem funkcioniše od jula 2024. godine, čime su ispunjeni tehnički uslovi za njegovu potpunu implementaciju.

U skladu sa Zakonom, COTEE je u junu 2025. godine usvojio Pravila o garancijama o porijeklu, koja detaljno definišu postupke registracije, izdavanja, prenosa i prestanka važenja garancija. Pravila je odobrila Regulatorna agencija za energetiku. Time su ispunjeni svi uslovi za učešće Crne Gore u regionalnom tržištu garancija o porijeklu. COTEE je član Udruženja izdavačkih tijela (AIB), a njihov zahtjev za punopravno članstvo trenutno je u fazi razmatranja.

Zelena energija i digitalizacija — Energetska efikasnost (broj reformi: dvije / ukupan broj reformi: pet)	
Obezbijediti izdavanje sertifikata o energetske svojstvima zgrada (u skladu sa Direktivom o energetske svojstvima zgrada — EPBD) i izmijeniti relevantno zakonodavstvo kako bi se omogućilo efikasno odlučivanje o investicijama u energetske efikasnost za vlasnike objekata (decembar 2024.)	Usvojeni su sljedeći podzakonski akti: Pravilnik o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti za zgrade, Pravilnik o sertifikaciji energetske svojstava zgrada, Pravilnik o utvrđivanju naknade za izdavanje sertifikata o energetske svojstvima zgrada. Dodatno, razvijen je nacionalni softverski alat za proračun energetske svojstava zgrada – MEEC (Montenegrin Energy Efficiency Certification), koji je dostupan na adresi https://meec.me/index.php/m.
Usvajanje dugoročne strategije i akcionog plana za renoviranje, uz sprovođenje rekonstrukcije postojećih službenih zgrada u skladu sa godišnjim ciljem od 3% (jun 2025.)	Vlada Crne Gore je usvojila Uredbu o rekonstrukciji službenih zgrada, kojom je povećala godišnji cilj za renoviranje zgrada u državnoj svojini sa 1% na 3%, u skladu sa obavezama iz Ugovora o energetske zajednici. Nakon toga, u septembru 2024. godine, Vlada je usvojila Plan rekonstrukcije službenih zgrada u državnoj svojini za period 2024–2026., koji definiše objekte planirane za renoviranje u skladu s novim ciljem. Sprovođenje Plana podržano je projektima „Poboljšanje energetske efikasnosti u javnim zgradama“ (KfW kredit i REEP grant) i „Dekarbonizacija energetske sektora u Crnoj Gori“ (IBRD finansiranje). Takođe, Ministarstvo energetike i rudarstva je, uz podršku Svjetske banke, izradilo Strategiju dugoročne obnove zgrada. Konačna verzija Strategije izrađena je u konsultacijama sa Sekretarijatom Energetske zajednice, koji je dao preporuke za njeno unapređenje. Ključni nalazi i preporuke uključeni su u nacrt Nacionalnog energetske i klimatske plana (NEKP), koji je trenutno u fazi javne rasprave.
Zelena energija i digitalizacija – Digitalne javne usluge (broj reformi: jedna / ukupan broj reformi: četiri)	
Usvajanje Plana pune implementacije transakcionih elektronskih javnih usluga na nacionalnom i lokalnom nivou za period 2025–2027, dodatno u odnosu na usluge koje su pilotirane do 2024. godine; funkcionalnost portala e-Uprave i interoperabilnost registara (decembar 2024.)	Pripremljen je Plan pune implementacije transakcionih javnih e-usluga na nacionalnom i lokalnom nivou za period 2025–2027, praćen Izveštajem o izradi Plana i zaključkom Vlade. Pored toga, uspostavljen je novi portal e-Uprave: https://euprava.gov.me .
Zelena energija i digitalizacija — Sajber bezbjednost (broj reformi: jedna / ukupan broj reformi: četiri)	
Usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti u Skupštini, potpuno usklađenim sa Direktivom NIS2 (decembar 2024.)	Održana je javna rasprava, a Zakon o informacionoj bezbjednosti usvojen je u novembru 2024. godine.

Poslovno okruženje — Državna preduzeća (broj reformi: dvije / ukupan broj reformi: pet)	
Vođenje javno dostupnog i ažuriranog registra državnih preduzeća i privrednih društava sa državnim učešćem, uključujući opštinska preduzeća. Registar treba redovno da se ažurira svim relevantnim podacima o finansijskom poslovanju (likvidnost, profitabilnost, solventnost), kao i podacima o rezultatima eksternih revizija. (decembar 2024.)	Ministarstvo finansija sprovelo je niz provjera, uključujući prikupljanje podataka iz zvaničnih finansijskih izvještaja koje dostavljaju sama preduzeća, unakrsnu provjeru tačnosti informacija sa nadležnim regulatornim i finansijskim institucijama, i analizu ključnih pokazatelja poslovanja kao što su likvidnost, solventnost i profitabilnost. Izvršena je revizija podataka radi provjere usklađenosti sa zakonskim i regulatornim zahtjevima. Javni registar državnih preduzeća i društava u većinskom državnom vlasništvu dostupan je na stranici https://www.gov.me/clanak/registar-javnih-preduzeca-i-privrednih-drustava-u-vecinskom-vlasnistvu-drzave , a registar opštinskih preduzeća na stranici https://www.gov.me/clanak/registar-privrednih-drustava-na-lokalnom-nivou
Korporativno upravljanje i odgovornost. Izmjena Zakona o privrednim društvima ili usvajanje novog zakona/podzakonskog akta radi uvođenja novih pravila i kriterijuma za imenovanje i izbor članova odbora direktora državnih preduzeća. Imenovanja treba da budu zasnovana na otvorenom, nezavisnom i meritornom postupku, uz povećanje raznolikosti i broja nezavisnih članova odbora. Ojačati upravljanje, vlasničku funkciju i nadzor nad državnim preduzećima uspostavljanjem sistema podsticaja zasnovanog na rezultatima, kojim bi se procjenjivala efikasnost na osnovu obaveznih godišnjih finansijskih izvještaja koji treba da budu dostupni u registru državnih preduzeća. (jun 2025.)	U toku su paralelni procesi pripreme i usvajanja dva zakona: Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata (u nadležnosti Ministarstva finansija) i Zakona o privrednim društvima (u nadležnosti Ministarstva ekonomskog razvoja). Oba nacrt zakona trenutno se usklađuju sa pravnom tekovinom EU i nalaze se u fazi pribavljanja mišljenja Evropske komisije, koje se očekuje u julu 2025. godine. Za oba zakona održane su javne rasprave u junu 2023. i maju 2024. godine.

Napomena: Ukoliko je neki reformski korak koji je prvobitno bio planiran za kasniji period završen prije roka tokom ovog polugodišta, treba ga uključiti iznad, uz naznaku prvobitnog roka (npr. „Završeno dva tromjesečja ranije“). Istovremeno, reformski koraci koji nijesu bili planirani za tekuću godinu ne prikazuju se, osim ako nije ostvaren neočekivano značajan napredak.

NAPREDAK U SPROVOĐENJU REFORMSKIH KORAKA PO SEKTORIMA

I oblast politike: Vladavina prava i osnovna prava

Sektor politike: Reforma pravosuđa									
Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	1	0	0	0	0	0	0	1

Reformski napori u kontekstu reforme pravosuđa bili su fokusirani na tri ključna prioriteta: obezbjeđivanje imenovanja za pozicije u najvišim pravosudnim organima kroz transparentan i meritokratski postupak; izmjene Ustava u skladu sa pravnim standardima EU; i revizija Zakona o Sudskom savjetu i sudijama i Zakona o Državnom tužilaštvu, koji bi trebalo da omoguće punu primjenu sistema imenovanja, ocjenjivanja učinka i napredovanja sudija i državnih tužilaca. Ovi prioriteti dosljedno su naglašavani u godišnjim izvještajima Evropske komisije za Crnu Goru, uz poseban akcenat na ustavne amandmane, koji su ključni za ispunjavanje završnih mjerila u okviru Poglavlja 23.

Tokom prvog polugodišta, Crna Gora je ostvarila vidljiv napredak u jačanju okvira vladavine prava, iako su pojedine mjere upravljanja zabilježile kašnjenja. U novembru 2024. godine imenovana je predsjednica Vrhovnog suda, dok se predlog amandmana na Ustav trenutno nalazi u skupštinskoj proceduri.

- » **Reformski korak: Imenovanje predsjednika/ce Vrhovnog suda (decembar 2024.)** Predsjednica Vrhovnog suda imenovana je u novembru 2024. godine. Iako ovo imenovanje predstavlja važan institucionalni pomak, određeni standardi transparentnosti nijesu u potpunosti ispoštovani tokom procesa izbora. Nedostajala je ključna dokumentacija potrebna za obezbjeđivanje javnog nadzora i jasnoće procedure – konkretno, zapisnici o izboru, javno dostupna rang-lista kandidata, raspored intervju a i jasno definisani kriterijumi bodovanja. Iako su [saopštenja sa sjednica Sudskog savjeta potvrdila](#) da je lista kandidata sačinjena i da su [intervjui sprovedeni](#), prateća dokumentacija koja bi potvrdila te navode nije objavljena.
- » **Reformski korak: Izmjene Ustava, u skladu sa pravnom tekovinom EU i evropskim standardima o nezavisnosti, odgovornosti, integritetu, nepristrasnosti i profesionalnosti pravosuđa i tužilaštva, uključujući sprovođenje preporuka Evropske komisije, mišljenja Venecijanske komisije i preporuka Grupe država protiv korupcije (GRECO) (jun 2025.)** Predlog amandmana na Ustav nalazi se u [skupštinskoj proceduri od 30. maja 2025. godine](#), ali još nije usvojen. Predložene izmjene odnose se na sastav Sudskog savjeta, i predviđaju da većinu članova čine sudije koje biraju njihove kolege, da ministar pravde više ne bude član Savjeta, i da se članovi van pravosuđa biraju na osnovu profesionalnih kvalifikacija i integriteta, prema objektivnim i mjerljivim kriterijumima, kako bi doprinijeli radu i ustavnim i zakonskim nadležnostima Savjeta. Obrazloženje amandmana ukazuje na zabrinutost zbog mogućeg političkog uticaja koji

proizilazi iz važeće ustavne odredbe kojom je ministar pravde član Savjeta. Ove zabrinutosti su takođe istaknute u preporukama relevantnih međunarodnih tijela, prvenstveno GRECO-a, koji preporučuje dodatne mjere za jačanje nezavisnosti Sudskog savjeta i uklanjanje političkog uticaja. Preporuke uključuju isključivanje ministra pravde kao člana po službenoj dužnosti, obezbjeđivanje da najmanje polovina članova Savjeta budu sudije koje biraju njihove kolege i imenovanje jednog od njih za predsjednika/cu Savjeta. U maju 2024. godine Vlada Crne Gore objavila je Informaciju o odluci ministra pravde da ne prisustvuje sjednicama Sudskog savjeta i da ne učestvuje u glasanju o pitanjima iz nadležnosti Savjeta do formalnog usvajanja ustavnih amandmana kojima se predviđa njegovo isključenje iz članstva. Ova mjera imala je za cilj obezbjeđivanje garancija da učešće ministra ne predstavlja rizik od političkog uticaja do usvajanja ustavnih izmjena. Ne postoji zvanična procedura za sprovođenje javnih konsultacija u pripremi amandmana. Venecijanska komisija nije konsultovana o predloženim izmjenama.

Venecijanska komisija je u odgovorima na pitanja postavljena tokom onlajn sastanaka dala nekoliko opštih napomena o ovom pitanju. Komisija podsjeća da prisustvo članova izvršne vlasti, samo po sebi, ne ugrožava nezavisnost Sudskog savjeta. Posebno se ističe da prisustvo ministra pravde može biti korisno u olakšavanju dijaloga između različitih aktera u okviru sistema. Međutim, potrebno je voditi računa da uključivanje članova po službenoj dužnosti (ex officio) ne poveća rizik od dominacije političke većine u Sudskom savjetu. Još važnije, ministar pravde ne bi trebalo da ima pravo glasa niti da učestvuje u donošenju odluka koje se odnose na premještanje sudija i disciplinske mjere protiv sudija. Po pitanju prisustva ministra pravde u Sudskom savjetu, Venecijanska komisija ponavlja da to pitanje nije uređeno zakonskim propisima, i da bi svaka izmjena te odredbe morala biti sprovedena putem ustavnog amandmana.

Sektor politike: Borba protiv organizovanog kriminala

Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	0	1	0	0	0	0	0	1* Decem- ber 2026– June 2027	1* June 2026– Decem- ber 2027

Reformski napori u borbi protiv organizovanog kriminala bili su usmjereni na institucionalno unapređenje Specijalnog državnog tužilaštva (SDT), posebno u pogledu pristupa centralizovanim bazama podataka koje vode državni organi. Trenutno SDT nema tehničke kapacitete da samostalno pribavlja sve potrebne informacije, već mora da se oslanja na formalne pisane zahtjeve upućene različitim institucijama. Ovakav postupak značajno otežava prikupljanje dokaza, usporava istrage i negativno utiče na kvalitet i blagovremenost tužilačkih odluka.

Prepoznajući ključnu ulogu SDT-a u suzbijanju organizovanog kriminala i korupcije, osnovni ciljevi reforme uključuju omogućavanje direktnog pristupa bazama podataka Uprave prihoda i carina i drugih relevantnih državnih organa, čime bi se ubrzao protok ključnih informacija potrebnih za istrage i krivične postupke. Uporedo, jačanje kapaciteta Sektora kriminalističke policije, naročito Specijalnog

policijskog odjeljenja, kroz zapošljavanje dodatnog kadra, trebalo bi da poveća efikasnost i pravovremenost postupanja policije po nalogima tužilaštva. Ove reforme su od posebnog značaja za suzbijanje krivičnih djela kao što su krijumčarenje cigareta, pranje novca, trgovina drogom, nezakonita trgovina oružjem i eksplozivima, i trgovina ljudima.

Tokom prvog polugodišta Crna Gora je zabilježila kašnjenja u sprovođenju ovih reformi, naročito kada je riječ o obezbjeđivanju pristupa centralizovanim bazama podataka Uprave prihoda i carina.

- » **Reformski korak: Povezivanje i omogućavanje pristupa bazama podataka Uprave prihoda i carina i drugih državnih organa sa kojima Specijalno državno tužilaštvo (SDT) sarađuje (jun 2025.)** Prema [Drugom polugodišnjem izvještaju Ministarstva evropskih poslova](#), Vrhovno državno tužilaštvo potpisalo je Sporazum o unapređenju saradnje u oblasti suzbijanja kriminala, što predstavlja pravni osnov za pristup različitim institucionalnim bazama podataka, uključujući Upravu prihoda i carina. Na upite, dopise i zahtjeve za informacijama koji bi potvrdili da je pristup bazama zaista funkcionalan nije dobijen odgovor.

II oblast politike: Zelena tranzicija i digitalna transformacija

Sektor politike: Obnovljivi izvori energije									
Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	2	0	0	0	1	0	0	0

Reformski napori u kontekstu obnovljivih izvora energije bili su usmjereni na povećanje i diverzifikaciju udjela obnovljive energije u ukupnoj potrošnji, kao i na kreiranje i sprovođenje ekonomski održivih programa podrške i podsticaja za proizvodnju obnovljive energije zasnovane na sopstvenoj potrošnji. Tokom izvještajnog perioda sprovedene su tri ključne aktivnosti: implementacija višegodišnjeg plana aukcija za obnovljive izvore energije, usvajanje sekundarnog zakonodavstva usklađenog sa Direktivom o obnovljivoj energiji (RED II) i uspostavljanje potpuno funkcionalnog sistema garancija o porijeklu za obnovljive izvore energije.

U sektoru obnovljivih izvora ostvaren je određen napredak, iako pojedine mjere još uvijek nijesu u potpunosti sprovedene.

- » **Reformski korak: Objavljivanje trogodišnjeg plana aukcija od najmanje 400 MW i pokretanje prve aukcije (jun 2025.)** Prva aukcija još nije objavljena. Nakon usvajanja [Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora](#), Crna Gora je uvela konkurentne aukcije za dodjelu tržišnih premija. Iako zakon zahtijeva usvajanje trogodišnjeg plana aukcija, omogućava da se prva aukcija sprovede i prije njegovog donošenja. Kako bi se ovaj proces pokrenuo, Ministarstvo energetike i rudarstva usvojilo je ključne podzakonske akte i pripremlilo tendersku dokumentaciju za aukciju od 250 MW solarne fotonaponske (PV) energije, uključujući tehničke i finansijske kriterijume. Takođe je pripremljen nacrt trogodišnjeg plana aukcija kojim se planira instalacija 400 MW novih kapaciteta iz obnovljivih izvora energije. Investitori će se nadmetati nudeći najnižu cijenu električne energije u zamjenu za tržišnu premiju. Plan će biti formalno usvojen po završetku Nacionalnog energetskog i klimatskog plana, dok Vlada može utvrditi kvotu za prvu aukciju posebnim aktom.
- » **Reformski korak: Usvajanje zakonodavstva u skladu sa Direktivom o obnovljivoj energiji (RED II), uključujući regulatorni okvir za prozjume (kupce-proizvođače) i pojednostavljenje postupaka izdavanja dozvola (npr. određivanje jedinstvene kontakt tačke) (decembar 2024 – februar 2025, produženo do juna 2025.)** U avgustu 2024. godine, Skupština Crne Gore usvojila je [Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora](#), kojim su preuzeti glavni zahtjevi Direktive RED II, kao i izjava i uporedna tabela usklađenosti sa pravnom tekovinom EU. Zakon je bio predmet javne rasprave, [a izvještaj sa sažetkom svih dostavljenih komentara i sugestija objavljen je kao dio Nacrta zakona](#). Usvajanjem ovog zakona stvoren je pravni osnov za novi sistem podsticaja i za pokretanje prve aukcije obnovljive energije. Prema zakonu, Ministarstvo energetike i rudarstva određeno je kao jedinstvena kontakt tačka za projekte iz oblasti obnovljivih izvora energije. Uporedo, izrađen je i objavljen **Vodič o procedurama za izdavanje dozvola za izgradnju elektrana** koji pruža informacije o postupcima za velike projekte, male instalacije i sisteme prozjuma, u skladu sa zahtjevima RED II direktive. Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora prenosi glavne zahtjeve RED II direktive u dijelu koji se odnosi na

korišćenje i proizvodnju biogoriva i biotečnosti, dok će aspekti održivosti i druga pitanja biti dodatno regulisani kroz usvajanje podzakonskih akata, čiju pripremu podržava Sekretarijat Energetske zajednice.

Pored Zakona, u prethodnom periodu usvojeni su brojni podzakonski akti kojima se dodatno uređuju različiti aspekti neophodni za prenos RED II direktive u nacionalni pravni okvir, uključujući:

- » Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje energetske dozvole, potrebnoj dokumentaciji, sadržaju obrazaca za podnošenje zahtjeva i sadržaju registra izdatih dozvola;
 - » Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava pravno lice za procjenu i mjerenje potencijala obnovljivih izvora energije;
 - » Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije povlašćenih proizvođača;
 - » Pravilnik o sadržaju zahtjeva za prenos statusa povlašćenog proizvođača električne energije i dokazima o ispunjenosti uslova za prenos statusa povlašćenog proizvođača;
 - » Pravilnik o jediničnoj naknadi za pozitivno ili negativno balansno odstupanje povlašćenih proizvođača u sistemu tržišne premije;
 - » Pravilnik o bližem načinu izdavanja, korišćenja, prenosa i prestanka važenja garancije porijekla za energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora.
- » **Reformski korak: Operacionalizacija sistema garancija o porijeklu (jun 2025.)** Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora i prateći Pravilnik uređuju garancije o porijeklu za električnu energiju iz obnovljivih izvora u Crnoj Gori. Crnogorski operator tržišta električne energije (COTEE) nadležan je za sprovođenje sistema, koji je postao operativan u julu 2024. godine pokretanjem namjenske softverske platforme.

U junu 2025. godine, COTEE je usvojio, a Regulatorna agencija za energetiku odobrila Pravila o garancijama o porijeklu, koja detaljno definišu sve procedure koje se odnose na registraciju, izdavanje, prenos i prestanak važenja garancija o porijeklu. Ovim koracima COTEE je ispunio sve uslove za učešće u regionalnom tržištu garancija o porijeklu i trenutno je u procesu dobijanja punopravnog članstva u Udruženju izdavačkih tijela (AIB).

Sektor politike: Energetska efikasnost									
Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	1	1	0	1	1	0	0	1* Decembar 2025/2026/2027

Reformski napori u oblasti energetske efikasnosti bili su usmjereni na nastavak zakonodavnih izmjena, posebno na obezbjeđivanje stalnog usklađivanja Zakona o efikasnom korišćenju energije i njegovih podzakonskih akata sa pravnom tekovinom Evropske unije. Fokus će u narednom periodu biti zadržan na sprovođenju odredbi zakona, naročito onih koje se odnose na Direktivu o energetskim svojstvima zgrada (EPBD). Ključni prioriteti uključuju uspostavljanje funkcionalnog sistema za sertifikaciju energetskih svojstava zgrada, usvajanje dugoročne strategije obnove zgrada i pokretanje programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u različitim sektorima – prvenstveno u sektoru građevine. Cilj reforme je stvaranje okruženja pogodnog za veća ulaganja u energetske efikasnost zgrada i drugih objekata koji konzumiraju energiju, kroz sprovođenje konkretnih mehanizama podrške. U oblasti energetske efikasnosti ostvaren je stabilan napredak u unapređenju zelenih i digitalnih inicijativa, koje podržavaju postepeno usklađivanje Crne Gore sa standardima jedinstvenog tržišta EU u oblasti održive energije i digitalizacije.

» **Reforma 2.3.4.1. Obezbijediti izdavanje sertifikata o energetskim svojstvima zgrada (u skladu sa Direktivom EPBD) i izmijeniti relevantno zakonodavstvo radi omogućavanja efikasnog odlučivanja o ulaganjima u energetske efikasnost za vlasnike objekata (decembar 2024.)**

Prema Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona, ne postoji zakonska obaveza sprovođenja bilo kakvih javnih konsultacija prilikom izrade podzakonskih akata. U slučaju zakonodavstva u okviru ove reforme, javne rasprave nijesu sprovedene ni u jednom obliku. Ministarstvo energetike je, u skladu sa Zakonom o efikasnom korišćenju energije, usvojilo novi okvir za energetske efikasnost zgrada. Na osnovu njega donijeti su i sljedeći pravilnici:

- Pravilnik o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti za zgrade, koji uvodi nove kriterijume za izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih objekata;
- Pravilnik o sertifikaciji energetskih svojstava zgrada, kojim se po prvi put u Crnoj Gori uvodi obavezna sertifikacija energetskih svojstava objekata;
- Pravilnik o utvrđivanju visine naknade za izdavanje sertifikata o energetskim svojstvima zgrada.

Registar izdatih energetskih sertifikata, uspostavljen uz podršku Instituta Fraunhofer IBP, ima ulogu u **praćenju i obezbjeđivanju kontrole kvaliteta** procesa sertifikacije. Registar je dostupan putem **softvera MEEC**, koji omogućava provjeru energetskih svojstava zgrada širom Crne Gore. Softver se može preuzeti sa <https://www.meec.me/index.php/en/> **nakon registracije korisnika**.

Takođe su sprovedene aktivnosti posvećene jačanju institucionalnih i profesionalnih kapaciteta u ovoj oblasti. Tokom 2024. godine, 19 novih stručnjaka uspješno je završilo programe obuke za sertifikaciju energetskih svojstava zgrada.

» **Reformski korak: Usvojena je i sprovodi se dugoročna strategija i akcioni plan za obnovu, uz kontinuiranu sanaciju postojećih javnih zgrada u skladu sa godišnjim ciljem od 3% (jun 2025.)** Prema dopisu Ministarstva energetike i rudarstva, u skladu sa obavezama koje proizilaze iz Ugovora o energetske zajednici i na osnovu Zakona o efikasnom korišćenju energije, cilj obavezne obnove javnih zgrada ažuriran je kroz Uredbu o izmjeni Uredbe o rekonstrukciji službenih zgrada. Ovom izmjenom godišnji cilj renoviranja državnih službenih objekata povećan je sa 1% na 3%. Dodatno, Ministarstvo energetike i rudarstva, uz podršku Svjetske banke, razvilo je Strategiju dugoročne obnove zgrada, čije su ključne preporuke integrisane u [nacrt Nacionalnog energetskog i klimatskog plana](#), koji se trenutno nalazi u fazi [javne rasprave](#).

Sektor politike: Digitalne javne usluge

Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	0	1	0	1	0	0	0	1

Reformski naponi u kontekstu digitalnih javnih usluga bili su usmjereni na razvoj novih platformi, softverskih sistema i naprednih elektronskih servisa koji prvenstveno zadovoljavaju potrebe građana. Podaci u javnom sektoru se generišu i čuvaju u većem broju institucija. Da bi Vlada dosljedno pružala usluge visokog kvaliteta, neophodno je uspostaviti infrastrukturu koja omogućava pristup tačnim informacijama u pravom trenutku, što zahtijeva punu interoperabilnost sistema kroz povezane registre. Krajnji cilj je da se obezbijedi pružanje usluga na transparentan, inkluzivan i jednak način za sve građane.

U ovoj oblasti ostvaren je napredak, posebno kroz uspostavljanje novog **portala e-Uprave**, kao i usvajanje **Plana pune implementacije transakcionih javnih elektronskih usluga na nacionalnom i lokalnom nivou za period 2025-2027.**

- » **Reformski korak: Plan pune implementacije transakcionih javnih elektronskih usluga na nacionalnom i lokalnom nivou za period 2025–2027, usvojen od strane Vlade (dodatno u odnosu na usluge pilotirane do 2024); funkcionalnost e-Uprave i interoperabilnost registara (decembar 2024.)** Nakon izrade Plana pune implementacije transakcionih javnih elektronskih usluga na nacionalnom i lokalnom nivou za period 2025–2027, Ministarstvo javne uprave formiralo je operativni tim radi usklađivanja čitavog procesa sa novim portalom e-Uprave. Navedeni tim radio je na digitalnoj transformaciji definisanoj u Planu digitalnih usluga 2025–2027. [Plan](#), koji je kasnije usvojen, predviđa digitalizaciju usluga u naredne tri godine, s fokusom na unapređenje postojećih i digitalizaciju novih servisa. Uspostavljen je novi [portal e-Uprave](#), i pokrenut razvoj Jedinastvenog sistema za elektronsku razmjenu podataka, koji omogućava razmjenu podataka između institucija.

Sektor politike: Digitalizacija – sajber bezbjednost

Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	0	3	0	0	0	0	0	0

Reformski naponi u kontekstu digitalizacije i sajber bezbjednosti bili su usmjereni na jačanje tehničkih kapaciteta i pravnog okvira neophodnog za blokiranje internet sadržaja koji očigledno potpada pod krivičnu odgovornost. Identifikovano je više izazova koji otežavaju efikasno krivično gonjenje počinioca sajber kriminala. U mnogim slučajevima gotovo je nemoguće utvrditi izvor napada ili identitet odgovornih lica. IP adrese koje se koriste za praćenje lokacija mogu se lako lažirati, dok odgovori nadležnih organa iz drugih zemalja mogu biti negativni ili odloženi, što ograničava bilateralnu i međunarodnu saradnju u razmjeni informacija. Napredak u ovoj oblasti obilježen je usvajanjem Zakona o informacionoj bezbjednosti, koji je 2023. godine dostavljen Evropskoj komisiji na mišljenje, a konačno je usvojen u novembru 2024. godine.

- » **Reformski korak: Usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti u Skupštini, koji je usklađen sa Direktivom NIS2 (decembar 2024.)** Nacrt Zakona o informacionoj bezbjednosti dobio je prvo mišljenje Evropske komisije u septembru 2023. godine. Nakon što su preporuke usklađene sa Direktivom NIS2, zakon je upućen u skupštinsku proceduru u maju i usvojen u novembru 2024. godine, čime je stupio na snagu.¹ Za potrebe ovog zakona sprovedene su [rane konsultacije](#), nakon čega je uslijedila javna rasprava koja je uključila fokus grupe sa predstavnicima državnih institucija, regulatornih tijela, privatnog sektora i međunarodnih partnera. Održan je i otvoreni okrugli sto, tokom kojeg je dostavljeno gotovo 100 komentara. Novim zakonom uspostavljena je Agencija za sajber bezbjednost, zajedno sa njenim nadležnostima i procedurama u slučaju budućih sajber prijetnji i incidenata. Vlada je u obrazloženju predloga zakona obrazložila da puna usklađenost sa Direktivom NIS2 još uvijek nije postignuta, posebno u dijelu koji se odnosi na izuzimanje državnih organa iz nadležnosti supervizora i primjene administrativnih kazni.

1 Zvanična internet stranica Skupštine, na kojoj se može pratiti usvajanje; tabela usklađenosti na str. 78 <https://zakoni.skupstina.me/zakoni/web/app.php/akt/3406>

III oblast politike: Ljudski kapital

Reforme u ovoj oblasti imaju za cilj unapređenje usklađenosti između obrazovanja i potreba tržišta rada, kroz promociju cjeloživotnog učenja i povećanje stepena zapošljivosti diplomaca. Aktivnosti uključuju širenje spektra mogućnosti za praktično učenje kroz rad, posebno za poslove u zelenoj i digitalnoj ekonomiji. Planirano je kontinuirano i povećano ulaganje na svim nivoima obrazovanja, s ciljem unapređenja kvaliteta, dostupnosti i relevantnosti obrazovanja u skladu sa standardima EU. Reformska agenda fokusirana je na proširenje modela Digitalne akademije izvan okvira javne uprave na društvo u cjelini. Ovakav pristup promoviše inkluzivnu digitalnu pismenost i podržava sprovođenje Strategije digitalizacije obrazovnog sistema (2022–2027) i pratećih akcionih planova.

Policy Area III: Human Capital							
Rok / broj reformi	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Stručno obrazovanje	0	0	2	0	0	0	2
Kvalitetno obrazovanje	0	0	2	1	1	3	3

IV oblast politike: Poslovno okruženje i razvoj privatnog sektora

Reformski napori u ovoj oblasti bili su usmjereni na **reformu korporativnog upravljanja u državnim preduzećima i na unapređenje finansijskih instrumenata za podršku biznisima**. Od 2010. godine Crna Gora je uskladila upravljanje državnim preduzećima sa Opštim zakonom o privrednim društvima, čime su zamijenjeni zastarjeli zakoni iz 1991. godine koji su uređivali javna preduzeća i ustanove. U novijem periodu, reformske aktivnosti bile su fokusirane na jačanje transparentnosti i nadzora nad korporativnim upravljanjem. U decembru 2024. godine, Ministarstvo finansija ispuni- lo je prvi korak objavljivanjem sveobuhvatnog, javno dostupnog registra svih državnih i opštinskih preduzeća, koji sadrži ažurirane finansijske pokazatelje – likvidnost, solventnost i profitabilnost – kao i rezultate eksternih revizija. Drugi korak, planiran za jun 2025. godine, predviđa uspostavljanje modernizovanog okvira korporativnog upravljanja koji podrazumijeva: otvoren i meritokratski pos- tupak izbora članova odbora direktora, povećanje raznolikosti i zastupljenosti nezavisnih članova, i uvođenje podsticaja zasnovanih na učinku, uz obavezno godišnje izvještavanje. Nacrti potrebnih zakona o registraciji privrednih subjekata i o privrednim društvima dostavljeni su Evropskoj komisiji u decembru 2024. godine, a dodatno su usavršavani tokom aprila–juna 2025. godine. Mišljenje Ev- ropske komisije očekuje se u julu 2025. godine, nakon čega će usvajanje zakona na nacionalnom nivou i njihovo donošenje u Skupštini finalizovati ovu ključnu reformu.

Sektor politike: Državna preduzeća							
Rok	Dec 24*	Jun 25	Dec 25	Jun 26	Dec 26	Jun 27	Dec 27
Br. reformi	1	1	0	1	2	0	0

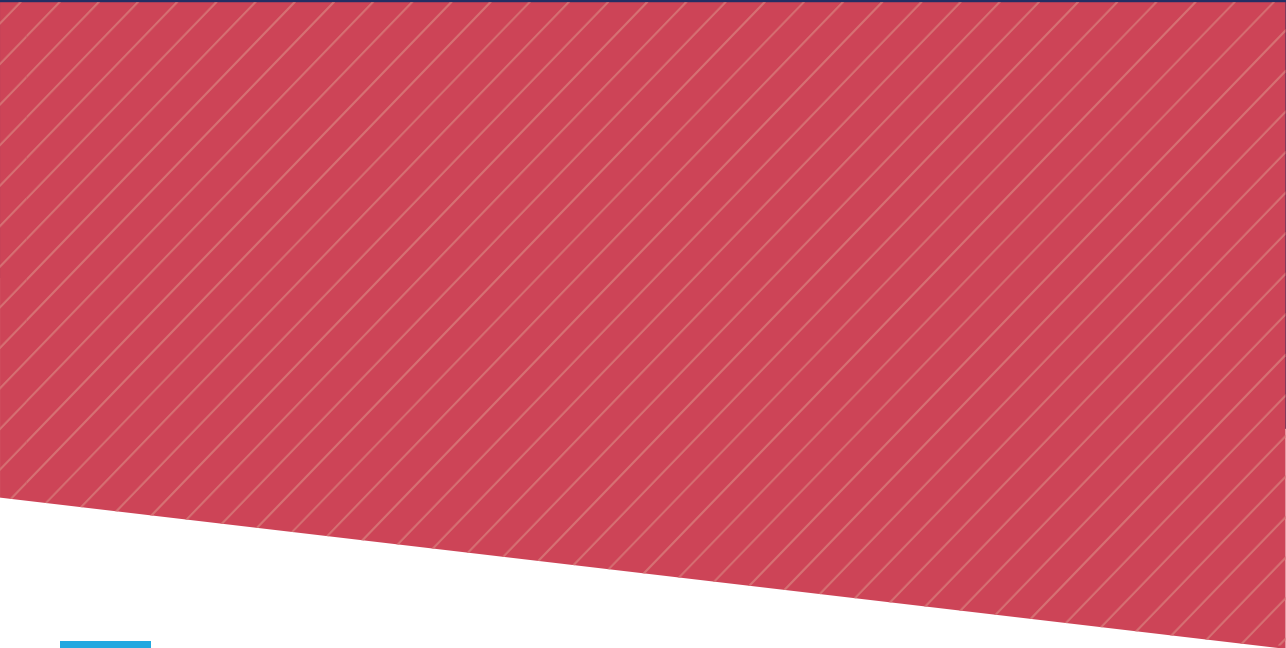
Reformski napori u oblasti *državnih preduzeća* fokusirani su na institucionalne i zakonodavne prom- jene, uz razumijevanje da od 2010. godine preduzeća i javna preduzeća u kojima je država većinski vlasnik posluju u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, posebnim zakonima i sopstvenim os- nivačkim aktima. Do 2010. godine javna preduzeća su funkcionisala u skladu sa dva zakona iz 1991. godine: Zakonom o javnim preduzećima i Zakonom o ostvarivanju javnog interesa u javnim pre- duzećima i javnim ustanovama.

Efikasnije upravljanje u ovoj oblasti obuhvata dvije važne mjere sprovedene u prethodnom perio- du: uspostavljanje javno dostupnog registra državnih preduzeća, uključujući i opštinska preduzeća, i unapređenje zakonodavnog okvira, kroz donošenje novog zakona kojim će se uvesti nova pravila i kriterijumi za imenovanje i izbor članova upravnih/nadzornih odbora. Reforme u oblasti državnih preduzeća sprovode se uz određena kašnjenja. Iako su registri na centralnom i lokalnom nivou obja- vljeni, novi zakon još uvijek nije usvojen.

- » **Reformski korak: Vođenje javno dostupnog i ažuriranog registra državnih preduzeća i privred- nih društava sa državnim učešćem, uključujući opštinska preduzeća. Registar treba da bude redovno ažuriran svim relevantnim podacima o finansijskom poslovanju (likvidnost, prof- itabilnost, solventnost), kao i podacima o rezultatima eksternih revizija (decembar 2024.)**
Na osnovu prikupljenih podataka, Ministarstvo finansija je pripremi- lo registar državnih pre- duzeća, koji uključuje i registar preduzeća na lokalnom nivou. [Registar preduzeća na cen-](#)

[tralnou nivou](#) sadrži informacije o finansijskim rezultatima, uključujući ključne pokazatelje likvidnosti, solventnosti i profitabilnosti, kao i rezultate eksternih revizija. [Registar preduzeća na lokalnom nivou](#) obuhvata preduzeća osnovana ili u većinskom vlasništvu opština, uz relevantne finansijske podatke i informacije o broju zaposlenih.

- » **Reformski korak: Unapređenje korporativnog upravljanja i odgovornosti. Izmijeniti Zakon o privrednim društvima ili donijeti novi zakon/podzakonski akt kojim bi se uvela nova pravila i kriterijumi za imenovanje i izbor članova upravnih odbora državnih preduzeća. Imenovanja treba da budu zasnovana na otvorenom, nezavisnom i meritornom postupku, uz povećanje raznolikosti i broja nezavisnih članova. Ojačati upravljanje, vlasničku funkciju i nadzor nad državnim preduzećima uspostavljanjem sistema podsticaja zasnovanog na učinku, kojim bi se procjenjivala efikasnost državnih preduzeća na osnovu obaveznih godišnjih finansijskih izvještaja koji treba da budu dostupni u registru državnih preduzeća (jun 2025.)** Novi [Zakon o privrednim društvima](#) usvojen je 2025. godine, uz sprovedenu javnu raspravu koja je uključivala javni poziv za dostavljanje komentara i okrugli sto, tokom kojih je formalno registrovano 92 komentara, na koje je Ministarstvo pružilo povratne informacije. Iako su zakonom uvedena određena formalna unapređenja u pogledu izvještavanja i korporativnog upravljanja – naročito u dijelu kodeksa korporativnog upravljanja, politike zarada i sastava odbora za reviziju – ove odredbe se samo djelimično odnose na državna preduzeća, jer će to pitanje biti uređeno posebnim zakonom. Novi Zakon o državnim preduzećima trenutno je u fazi pripreme, u saradnji sa Svjetskom bankom. Radna grupa za izradu zakona formirana je 2024. godine i uključuje dva predstavnika nevladinih organizacija. Tokom septembra 2024. godine sproveden je [rani proces javne rasprave](#). Ministarstvo finansija planira da predlog zakona bude spreman za upućivanje u Skupštinu do kraja 2025. godine.

DINAMIKA PLAĆANJA (POLUGODIŠNJA)

U okviru Instrumenta za reforme i rast (2024–2027), udio Crne Gore iz paketa vrijednog 6 milijardi eura (koji se sastoji od 2 milijarde eura grantova i 4 milijarde eura zajmova) iznosi ukupno 383,5 miliona eura podrške (grantovi + zajmovi). Korisnici mogu zatražiti predfinansiranje do 7% svoje ukupne alokacije. Crna Gora je do sredine maja 2025. godine dobila 26,8 miliona eura predfinansiranja.

U skladu sa članom 21. Uredbe EU 2024/1449, Crna Gora može mobilisati bruto paket podrške u iznosu od 29.544.116,40 eura za prvih 14 reformskih koraka, uz odbitak od 7% na ime predfinansiranja i proporcionalno prilagođavanje za neispunjene korake. Odložena tranša biće prenijeta u naredni izvještajni period (koji se završava u junu 2025. godine) i može se zatražiti u roku od 24 mjeseca od prvobitnog roka izvještavanja, pod uslovom da su preostale mjere u potpunosti sprovedene.

Evropska komisija još nije objavila javnu odluku o ovoj tranši, što ukazuje na to da je postupak ocjene još u toku.

